

VEILEDER FOR ELEVDEMOKRATIET I DE VIDEREGÅENDE SKOLENE I OPPLAND

Denne veilederen for elevdemokrati kan skolene bruke fritt i sitt arbeid. Veilederen gir ulike tips og råd til hvordan arbeidet med elevdemokrati og elevråd kan foregå ute på skolen.

1) Opplæringsloven om elevråd og allmøter

Ved kvar vidaregåande skole skal det vere eit elevråd med minst ein medlem for kvar tjuande elev. Elevrådet blir valt ved skriftleg røysting.

Elevrådet skal blant anna arbeide for læringsmiljøet, arbeidsforholda og velferdsinteressene til elevane.

Dersom elevrådet eller ein femdel av elevane ønskjer det, skal det haldast allmøte for elevane på skolen. Elevrådet er bunde av vedtak i allmøte i saker som er nemnde i innkallinga til møtet når meir enn halvparten av elevane på skolen er til stades og røystar. (Opplæringsloven § 11-6)

2) Tilrettelegging

Elevene har rett til at forholdene legges best mulig til rette for at de som velges som tillitsvalgte, kan utføre sine oppgaver, både lokalt på skolen, på fylkesnivå og på nasjonalt nivå.

3) Valg av de tillitsvalgte

- Valget av de elevtillitsvalgte skal finne sted om høsten og være avsluttet senest 1 måned etter skolestart.
- I forkant av valget av tillitselever skal skolen sikre at elevene får informasjon om det ansvaret man har som tillitselev og det arbeidet dette medfører.
- Valg av elevrådsstyre finner sted på det tidspunkt som passer best lokalt (vinter, vår, høst)
- Valg av elevrepresentanter til ulike råd og utvalg ved skolen skal elevene få informasjon om og valget kan foregå i sammenheng med valg av elevrådsstyre.

4) Skolering av de tillitsvalgte

Skolen/elev –og lærlingombudet skal gi elevrådet skolering innen høstferien. Denne skoleringen skal bl.a. inneholde:

- Dialog om den tillitsvalgtes rolle på skolen, og skolens forventninger til de tillitsvalgte.
- Dialog om elevrådsveilederens rolle.
- Informasjon om aktuelle råd og utvalg på skolen, og elevrådets rolle i forhold til disse.
- Eksempler på aktuelle saker for elevrådet på skolen.
- Tips og erfaringer i forhold til konstituering og arbeidsdeling i elevrådet.
- Tips til hvordan gjennomføre et elevrådsmøte.

Ombudet bistår gjerne med skolering av elevrådet ellers i skoleåret.

5) Elevrådsveilederen

- Elevrådetsveiledere blant de ansatte er viktig for elevrådets arbeid. Det er derfor skolens ansvar at denne veilederen innehar tilstrekkelig kunnskap om elevrådsarbeidet samt er genuint interessert i å styrke elevrådsarbeidet.
- Elevrådsveilederen skal i samarbeid med elevrådet avklare sin rolle og sine oppgaver.
- Retningsgivende anbefaling om ressursbruk: Det avsettes en tidsressurs i % av helstilling for elevrådsveilederen, minimum 1 % pr 100 elever ved skolestart, dog ikke mindre enn 5 %.*

*Eksempler:

Ved en skole med 550 elever avsettes en tidsressurs på 5,5 % til elevrådsveileder.

Ved en skole med 370 elever avsettes en tidsressurs på 5 % til elevrådsveileder (egentlig 3,7 %, men minimum er 5 %).

7) Elev –og lærlingombudet

Elev- og lærlingombudet jobber for å ivareta rettigheter og plikter for elever og lærlinger i Oppland fylkeskommune. Ombudet har en uavhengig og fri rolle i fylkeskommunen og har kontor på Lillehammer. Ombudet tar imot saker og innspill, har en oppfølgings og skoleringsrolle ovenfor elevrådene og jobber med å sette elever og lærlinger i sentrum.

- Ombudet kan brukes som en aktiv medspiller for elevrådene ved de videregående skolene.
- Ombudet inviterer til elevrådsskolering på høsten (invitasjonen går ut på våren før sommerferien).
- Ombudet bistår gjerne elevrådene gjennom skoleåret.
- Ombudet har kontakt med elevrådene gjennom skoleåret.
- Ombudet har hovedansvaret for kåringen av ”fylkets beste elevråd”. (se egne kriterier for tildeling). Kåringen skjer på våren.
- Arrangere en samling for elevrådsveiledere i løpet av året.
- Når det velges ny elevrådsleder på skolene vil gjerne ombudet ha beskjed om det.

8) Møteplan og møteaktivitet

- Elevrådetsstyret utarbeider en møteplan (både for styret og elevrådet). Det er viktig å legge opp til et riktig antall møter. Elevrådetsstyret bør ha jevnlig styremøter. Det bør vedtas en møteplan for et halvår av gangen.
- Elevrådet anbefales i samarbeid med skolen finne det tidspunktet som er best egnet for elevrådsmøter.
- Elevrådetsstyret og rektor bør ha jevnlig møter. En møteplan for et halvår av gangen skal utarbeides.
- Dersom elevrådetsstyrets møteaktivitet opphører, kan elevrådsveileder i større grad bistå elevrådet slik at elevrådet holder sitt arbeid igang.

9) De tillitsvalgets kommunikasjon med elevene

- Det er av avgjørende betydning for elevrådets arbeid at de tillitsvalgte har en god dialog med elevene. Dette både for å få inn innspill til saker elevrådet kan jobbe med og for å informere om hva elevrådet jobber med.
- Skolen skal legge til rette for at de tillitsvalgte har en arena for kommunikasjon med elevene. Dette kan for eksempel gjøres ved at de avsettes en fast klassens time, eller ved at de tillitsvalgte etter avtale med faglærer får brukes deler av undervisningstiden.
- Det er den enkelte tillitsvalgtes ansvar at disse arenaene benyttes.

10) Saker som kan behandles i elevrådet

Det finnes få eller ingen begrensninger på hvilke saker elevrådet kan ta opp og jobbe med!

- Elevrådet skal blant annet arbeide for læringsmiljøet, arbeidsforholdene og velferdsinteressene til elevene. Dette innebærer blant annet:
 - Opplæringslovens § 9A ("elevenes arbeidsmiljølov")
 - Brukerundersøkelser
 - HMS-problematikk
 - Årlig evaluering av skolens handlingsplan for et godt skolemiljø
 - Saker som omhandler elevmedvirkning i undervisningen og kvaliteten på opplæringen.
 - Saker i nærmiljøet som elevrådet ønsker å engasjere seg i.
- For øvrig kan elevrådet behandle alle saker som elever ved skolen finner det naturlig at elevrådet behandler.

11) Oppstart av elevrådsåret

Skolene velger elevrådsstyre på ulike tidspunkt i løpet av skoleåret. Under følger en mulig prosedyre for valg av elevrådsstyre og andre valg i elevrådet. Tillitsvalgte velges alltid på høsten, så raskt som mulig etter skolestart.

1. Valg av tillitsvalgte.

Det må kalles inn til et elevrådsmøte rett i etterkant at de tillitsvalgte er valgt.

2. Første elevrådsmøte.

Under det første elevrådsmøte på høsten gjøres det gjerne en del valg. Det kan også for eksempel være en idemyldring i forhold til hva elevrådet skal jobbe med i året som kommer.

HØST:

- Valg av elevrådsstyre – en del skoler velger elevrådsstyre på høsten, enten hele eller deler av styret
- Valg av OD komité – mange skoler velger komiteen på høsten.
- Valg til ulike råd og utvalg; kantineutvalg, AMU, skoleutvalg osv. (Disse valgene er det mest naturlig å gjøre på det første høstmøtet). Skolene har ulike råd og utvalg som skal velges.

Det er viktig at styret og komiteene kommer i gang med arbeidet så raskt som mulig. Det er med på å gjøre arbeidet for de valgte mer interessant.

Det kan være behov for å gjøre ulike suppleringsvalg i løpet av året.

Et elevrådsstyre består normalt av: leder, nestleder, kasserer, sekretær og styremedlem(mer). Ulike løsninger på om man ønsker å ha andre verv i styret er fullt mulig. Det er lurt å ha en overlapping mellom nytt og gammelt styre.

3. **Elevrådsskolering.**

Hvis det er naturlig kan høstvalgene gjøres på elevrådsskoleringen.

Det er også nødvendig å tilby en skolering for elevene som er valgt inn i de ulike råd og utvalgene.

4. **Første elevrådsstyremøte**

Dette møtet må komme i stand så fort som mulig etter at nytt styre er valgt. Det er viktig å få en god start på elevrådsarbeidet.

Temaer for møtet:

- Forventningsavklaringsmøte; mellom styret og veileder og veileder og styre. Hvem skal gjøre hva, hvem har ansvaret for de ulike oppgavene osv. Husk det er elevrådsstyret som har hovedansvaret for driften av elevrådet.
- Idemyldring rundt hva elevrådet skal jobbe med i året som kommer. Denne saken bør komme opp igjen på et elevrådsmøte.
- Utarbeidelse av arbeidsplan og møteplan for neste halvår.

5. **Videre arbeid i elevrådet**

Arbeidet i elevrådet går sin gang. Oppfølging av både ombud og veileder er nok nødvendig.

Skolen oppfordres til å bruke elevrådet aktivt gjennom året.

Når elevrådsstyret har fullført sine verv er det naturlig å dele ut attester til de som går ut av styret.

Det kan være hyggelig med for eksempel servering på møter, avslutning osv for elevrådet.

For å utvikle en god kjemi internt i styret anbefales det at styret reiser på en liten bli kjent tur.

Når elevrådsstyret velges gjøres noe forskjellig fra skole til skole, under vises to alternativer:

VINTER:

-Valg av elevrådsstyre.

En del skoler velger nytt styre for elevrådet på vinteren. Da vil det være mulig med en god overlapping og det nye styret kommer inn i arbeidet sitt før skoleåret er over. Velges deler av styret på vinteren gir det muligheter til å velge inn vg 1 elever på høsten.

Kanskje er det også behov for suppleringsvalg i ulike råd og utvalg.

VÅR:

-Valg av elevrådsstyre.

Det kan være aktuelt å velge elevrådsstyret på våren, enten hele eller deler av styret. Velges deler av styret gir det muligheter til å velge inn vg 1 elever på høsten. Dette gir god mulighet til overlapping. Styret er med dette også operativt fra høsten.

-Valg av OD komite. Dette valget kan også gjøres på våren for å være operative fra høsten.